

oktatásügyi kormány képviselőjének stb. jelenlétében tavaly első ízben megtartott érettségi vizsgálaton 11-en feleltek meg (hány jelentkezett?); ezek közül volt 3 német, 4 magyar, 2 osztrák, 1—1 jugoszláv és román. Az írásbeli érettségi tétel a magyarról: A népköltészet fontossága és hatása a magyar irodalomra; a németből: *Inwiefern ist Meister Anton schuld am tragischen Ausgang von Hebbels „Maria Magdalena“?*

Egy ötletszerű kérdéssel fejezem be. Vajjon nem lenne-e mindkét félre tanulságos és következményeiben eredményes a cserehoszpitálásnak az a módja, amely szerint a mi tanáraink a német iskolában, ennek tanárai pedig a mi iskoláinkban folyó német nyelvi tanítási órákat látogatnák? K. F.

A kisedővónőképzők új tanterve.

A kisedővás ügye hazánkban mindig európai színvonalon állott. Száz évvel ezelőtt nyílt meg az első kisedővó Budán és kilencven éve van kisedővónőképzőnk. Az állam már 1876 óta tart fenn kisedővónőképző-intézetet. Ennek első tanterve 1891-ben a kisedővásról szóló XV. t.-c. szentesítése alkalmával lépett életbe.

Harmincöt év alatt ez a tanterv kissé elavult. Ugyanis a pedagógia egyetlen területén sem tapasztalható olyan nagy fejlődés, mint a gyermektanulmányozásban és a kis gyermek nevelésében. Az utolsó évtizedekben a gyermekről való gondolkodás és a társadalmi helyzet nagyon megváltozott. Az óvónőtől a gyermekgondozás és egészségügyi ellenőrzés szempontjából má többet kíván a társadalom, mint régen. Mindezek figyelembevételével a kultuskormány készítetett a Közoktatási Tanáccsal egy új tantervet, melyet november hónapban 77.066—1926. számú rendelettel adott ki.

Az új tanterv a gyermektanulmányi ismereteken alapuló és a gyermek fejlettségének megfelelő nevelés biztosítása érdekében határozottabban kidomborítja a kisedővó foglalkozásait és a nevelési gyakorlatot. A csoportrendszerrel biztosítani kívánja, hogy a jelöltek még tanulmányaik alatt megismerjék a gyermeket és gyakorlatot szerezzenek a gyermek nevelésében, foglalkoztatásában és egészségügyi gondozásában. A jelöltek az utolsóelőtti évfolyamban kisebb csoportokra elosztva párhuzamosan, egyidejűleg több csoportban végeznek kisedővói gyakorlatot. Az utolsó, gyakorlati évben pedig nyolc hónapon át valamely kiváló óvónő mellett mint segítők önállóan dolgoznak. Az elméleti tanulmányok inkább csak a gyakorlat közben felmerülő kérdések megvilágítására szolgálnak. Az egészségügyi ismeretek is kibővülnek egészségügyi szemléletekkel, kirándulásokkal és a gyakorlati évben teljesítendő kéthavi egészségügyi szolgálattal.

Az új tanterv jobban hangsúlyozza a sajátlagos női munkakört. A gyakorlati életben is mindjobban felismerik a nő hármashivatását: az anyai vagy anyahelyettesi feladatot, a házi-asszonyi teendőket a háztartásban és a gazdaságban és a nő szociális munkáját. Ezekre tehát elő kell készíteni minden nőt, bármilyen hivatalt töltsön be később. Minthogy a család ma már nem minden esetben készíti elő a leányt ezekre a munkákra, az óvónőt intézményesen kell az egészségápolásra és gyermekgondozásra, a háztartási és gazdasági és a szociális alapismeretekre megtanítani. S ha a multban elég volt talán ezekből a tárgyakból egy kevés elmélet, mely a családban elsajátított és gyakorlott munkát tudatossá tette, a jövőben mindinkább szükségessé válik a rendszeres gyakorlat.

Végül az új tanterv figyelembe vette azt is, hogy az óvónőnek a hatása a kis gyermekre gyakorolt példaadása és a felnőttel, különösen az anyákkal való érintkezés, beszélgetés által kihat az egész nemzetre. Az óvónő fontos népnevelői munkát végez. Éppen azért, bár a tanulmányi idő rövid és a tanulni való igen sok, gondoskodni kellett arról, hogy a középfokú iskolák művelődési anyagából legalább a vallás-erkölcsi és nemzeti nevelés szolgáltatában álló: hit-erkölcstani, irodalmi és történelmi tárgyak elegendő óraszámban vétesse fel a tantervbe.

Nem volt könnyű feladat a nagyon eltérő érdekek figyelembevételével olyan tantervet készíteni, mely egyfelől megtartja a történelmi alapot, a törvénytiszta régi kereteket, számol a társadalmi viszonyokkal és beleilleszkedik közoktatási szervezetünkbe, másfelől pedig alkalmazkodik a szociális viszonyokhoz, érvényre juttatja az újabb neveléstudományi vívmányokat és szolgálja a haladás eszméjét.

Külföldön általában nagyobb előképzettséggel lépnek a leányok az óvónőképzőbe. Így egyrészt általános műveltségük nagyobb, mert nem nyolcévi (négyévi népiskolai + négyévi polgári iskolai), hanem tízévi (négyévi népiskolai + hatévi középfokú iskolai) tanulmányt végeztek, másrészt gyakorlati készségük nagyobb, mert rendszerint legalább egyéves háztartási, gazdasági vagy kézimunkaiskolát, újabban női hivatásra előkészítő iskolát is végeztek már, mikor az óvónőképzőbe jönnek. Ennek következtében természetesen értebb korban is kezdik a hivatásra előkészítő szaktanulmányokat. A mi viszonyaink között egyelőre nem látszott kívánatosnak a felvételi korhatár kitolása, mert a polgári leányiskolák csak négyosztályúak, az ezekre épülő háztartási, gazdasági és női hivatásra előkészítő iskolák pedig most vannak csak alakulóban. Kockázatosnak látszott a tanulmányok megszakításával a fölvételt pl. a 16. életévre tenni.

A régi képzés rendje szerint a lányok 14 éves korukban beléphettek az óvónőképzőbe és 16 éves korukban már tehettek képesítő vizsgálatot. Az oklevelet azonban csak 18 éves korukban kaphatták meg. Ezt a négy évet (14—18) az új tanterv

életbeléptetésével most a képzés teljesen lefoglalja. A jelöltek három éven át rendszeresen járnak iskolába és heti 32 órában tanulnak. A negyedik évben is megmaradnak még az intézet kötelékében, de nem járnak iskolába, hanem kiseddévóban és valamely egészségi intézményhez beosztva végeznek gyakorlatot.

A háromévi tanulmány tárgyai a következők: hit- és erkölcstan 6 óra, elméleti pedagógia 8 óra, pedagógiai gyakorlatok (részben csoportokban) 12 óra, egészségtan 3 óra, magyar nyelv és irodalom 9 óra, történelem 5 óra, földrajz 3 óra, természettudományok 7 óra, mennyiségtan 4 óra, háztartástan 3 óra, ének 7 óra, zene (csoportokban) 6 óra, női kézimunka 4 óra, kisedd kézimunka 5 óra, testnevelés 7 óra és heti egy játékdélután.

Négyéves óvónőképzés Magyarországon kívül tudtommal sehol sincs. Azért egyáltalában nem szárnyaljuk túl a nyugati államok képzésével. Ez kívánatos volt, de ennél több nem szükséges.

Quint József.

IRODALOM.

Az elszakított magyarság közoktatásügye. Írták: *Barabás Endre, Berkes József, Csuppay Lajos, Jancsó Benedek, Kornis Gyula, Pechány Adolf.* Szerkesztette és bevezetéssel ellátta **Kornis Gyula.** (Budapest, 1927, a Magyar Paedagogiai Társaság kiadása, 230 lap, ára 6 P.)

Különös s a maga nemében páratlan könyv, amelynek megváltó páriját mindannyian áhítozzuk. Nem lehet az ismertetések hagyományos kényszerzubbonyába beerőszakolni, mert jóllehet a jelennek és a mi balsorsunkról szól, ninosen se időhöz, se helyhez kötve, hanem a világ művelt népeihez fordul; világító torony, mely a jövőbe irányuló fényével az emberiség lelki ismeretét igyekszik felrázni. A népszövetségét is, amelynek hallgatóságos beleegyezésével folyt és folyik még kultúrjavaink rombolása, elsikkasztása. A magyar iskolaügy Mohácsa ez, amelyet a Névtelen Katona emlékművének alapkövében kellene elhelyezni.

A kívülállók útbaigazítására mégis el kell mondani, hogy Társaságunk tavaly előadásorozatot rendezett az úgynevezett utódállamok közoktatásügyéről. Szomorúan időszerű vállalkozás volt ez, amelyet szerencsésen tetézt az előadásoknak könyvalakban való megjelenése. Így keletkezett ez a megrendítő kultúrpolitikai dokumentum: nem érzélgős, sőt még szubjektív írás sem, mert a hozzáértő és osztatlan elismerésre érdemes szerzők szigorú tárgyilagosságát a felhasznált források: az illető államok régi és új közoktatásügyi törvényei, kormányrendeletei, jelentései, szóval hivatalos kiadványai eleve